

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Vladimír Hric

Výchova k zdraviu u žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia

IV. diel

Ľudské telo a jeho funkcie – 2.časť

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava

Autor UZ: Mgr. Vladimír Hric

Kontakt na autora UZ: Základná škola Čaklov, Čaklov 495,
094 35, zscaklov1@gmail.com

Názov: **Výchova k zdraviu u žiakov zo
sociálne znevýhodneného
prostredia. IV. diel.
Ľudské telo a jeho funkcie – 2.časť**

Rok vytvorenia: 2014

Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Ľuboš Turčík

ISBN 978-80-565-0568-7

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komúnit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Kľúčové slová

Zdravie, životný štýl, kvalita života, sociálne znevýhodnené prostredie, výchova k zdraviu, kurikulum.

Anotácia

Cieľom predkladaného učebného zdroja je prezentovať zdravotný potenciál výchovy k zdraviu v edukačnom pôsobení na primárnom stupni základnej školy a zároveň poukázať na potrebu zavedenia vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu do školského kurikula. V súvislosti s jej zavedením sme pripravili učebné osnovy rozpracované do šiestich tematických celkov. Pre každý z nich sme spracovali metodický učebný materiál, ktorý má ambíciu nahradiť v súčasnosti absentujúce učebnice. Prinášame tak kompletný materiál rozdelený do šiestich častí I. – VI. časť, ako výsledok kreovania a overenia koncepcie podpory zdravia v edukačnom procese formou zavedenia nového vyučovacieho predmetu Výchova k zdraviu. Overené a v praxi odskúšané výsledky nášho pedagogického snaženia môžu byť relevantným príspevkom pre prozdravotnú edukáciu sociálne znevýhodnených žiakov a inšpiráciou pre všetkých, ktorí participujú na tvorbe edukačných materiálov pre túto skupinu žiakov v oblasti výchovy k zdraviu.

ÚVOD	5
------------	---

1 Omal'ovánky.....	6
2. Denný režim žiaka	19
3 Otestuj si svoje vedomosti Test č.1.....	23
3.1 Test č.2.....	28
ZÁVER.....	33
Zoznam bibliografických zdrojov.....	34

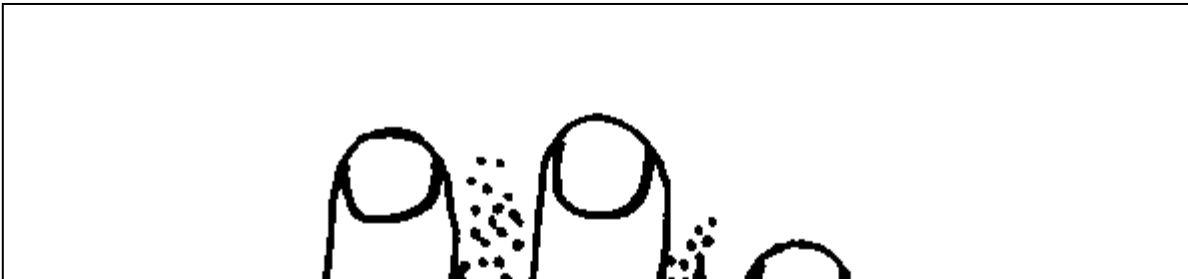
ÚVOD

V druhej časti predkladaného učebného zdroja nájdú žiaci množstvo omaľovaniek na aktuálne zaradené témy: Poznanie svojho tela, jeho základných častí a funkcií. Porovnanie a pochopenie rozdielov v stavbe tela chlapca a dievčaťa a s tým spojené dispozície oboch pohlaví. Rešpektovanie vzájomných odlišností v stavbe tela. Sexualita v živote dieťaťa. Kultivovaný a kultúrny prejav sexuality ako obraz mravného a sexuálne zrelého človeka. Dodržiavanie hygienických návykov. Choroba a úraz. Zdravotnícke zariadenie a jeho zamestnanci. Lekárneň a lekárnička. Osvojenie si mužského a ženského vzoru správania. Vznik civilizačných ochorení a prevencia.

1 Omaľovánky

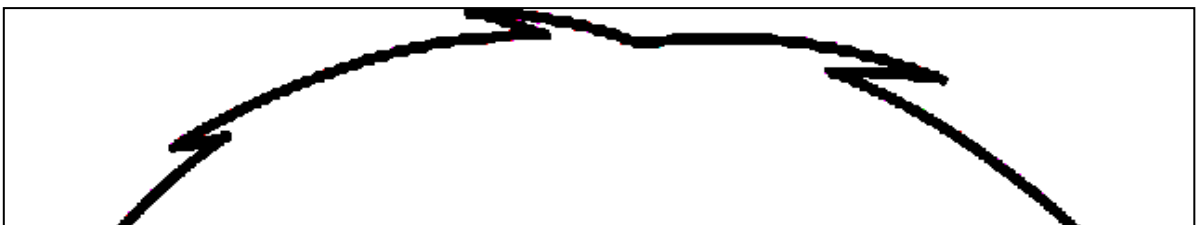

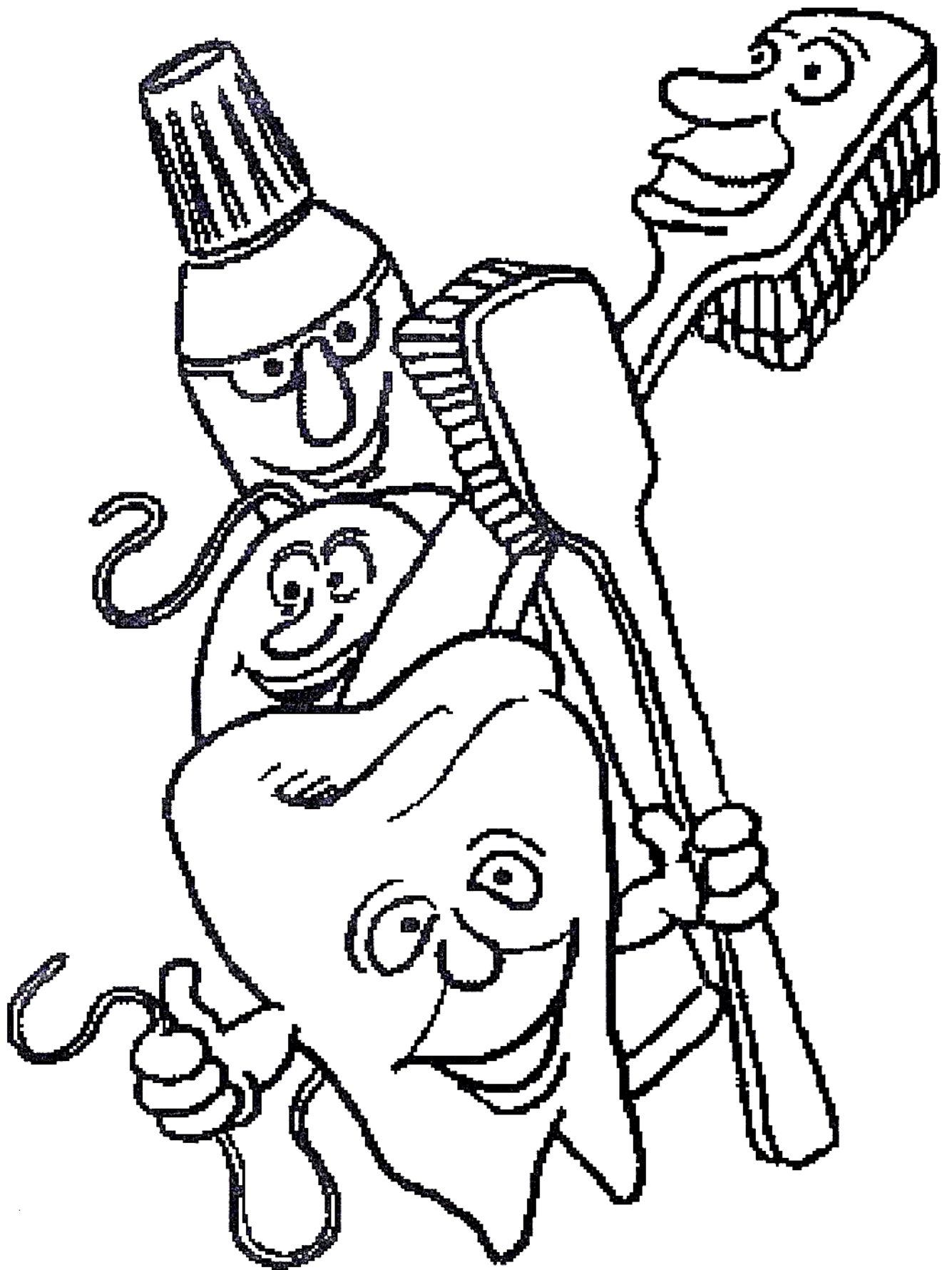

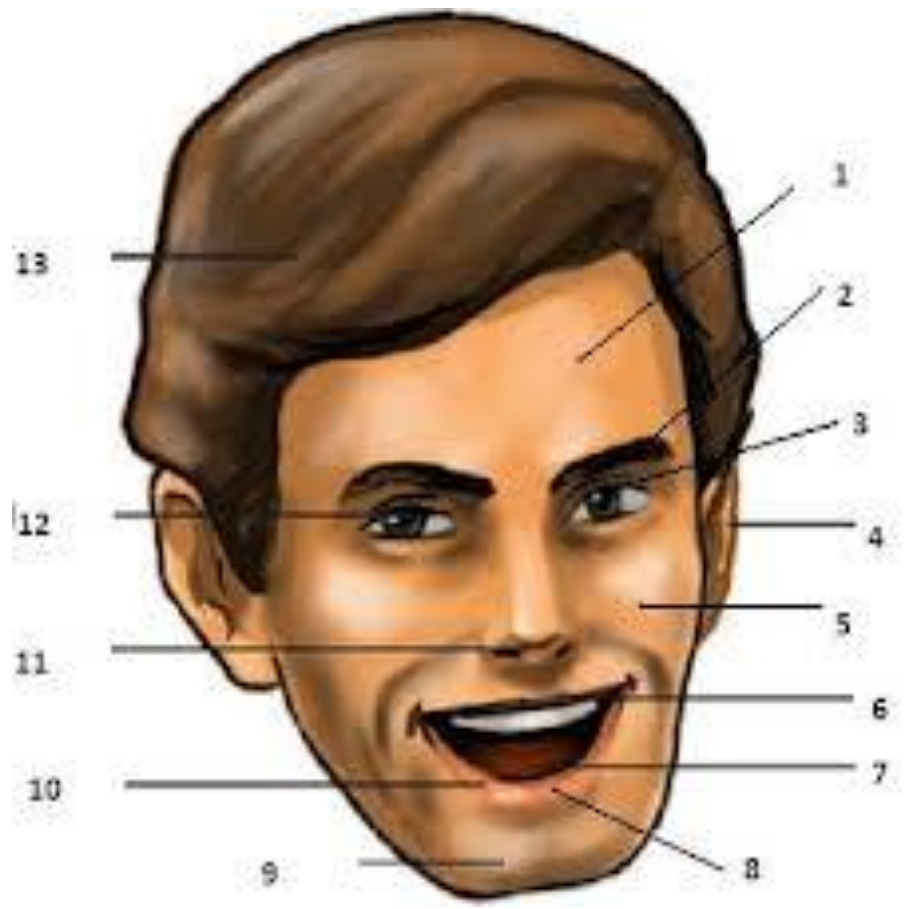

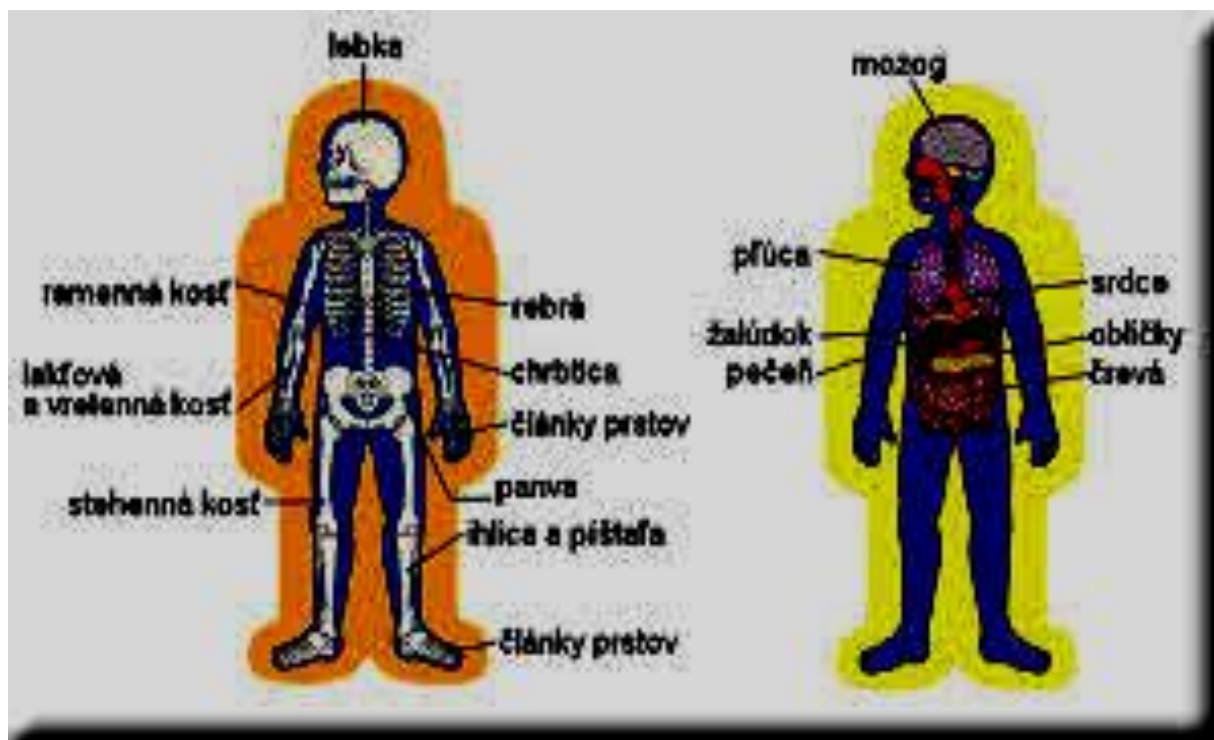

©LOOK@T BV

Popiš jednotlivé části hlavy:

Opíš stavbu těla, pomenuj jednotlivé části těla a ich funkcie:

2 Denný režim žiaka

Opíšte činnosti na obrázkoch a určite v ktorej časti dňa sa vykonávajú.

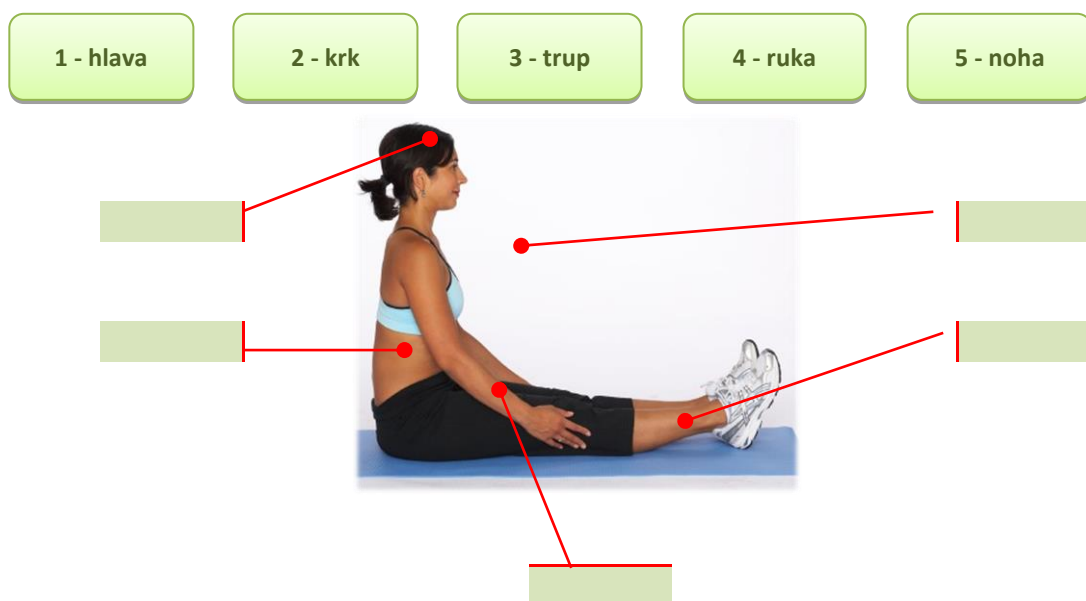
3 Otestuj si svoje vedomosti – Test č.1

Ľudské telo a jeho funkcie

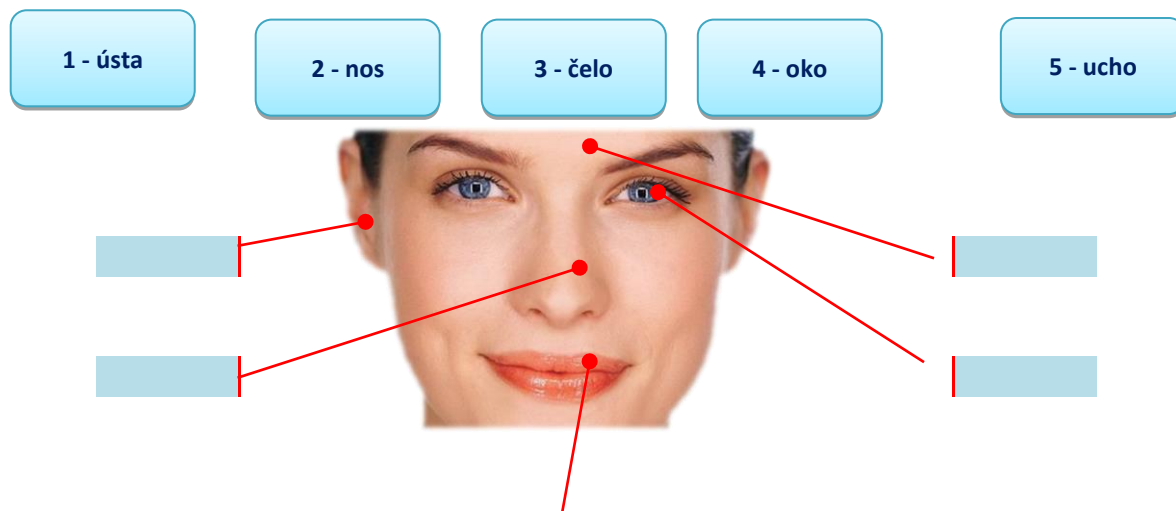
Test č. 1

Meno a priezvisko žiaka:

1. Očísľuj časti tela podľa pokynov učiteľa.

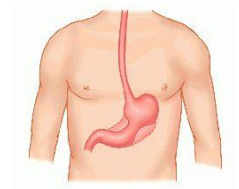
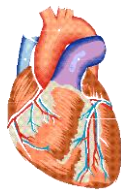

2. Očísľuj časti tváre podľa pokynov učiteľa.

3. Označ vnútorné orgány človeka.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

4. Označ osoby ženského pohlavia.

a)

b)

c)

d)

5. Označ znak mužského pohlavia.

a)

b)

6. Označ ku ktorému pohlaviu patríš ty?

a)

b)

7. Označ, ako sa narodí dieťaťko.

a)

b)

8. Označ dojicu, ktorej sa môže narodiť dieťaťko.

a)

b)

c)

9. Vyber a označ 3 potrebné dennej hygieny.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

10. Vyber a označ 3 predmety, ktoré majú byť v kúpeľni.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

11. Označ, ktoré jedlo škodí zúbkom.

a)

b)

c)

d)

12. Označ, ktoré jedlo prospieva zúbkom.

a)

b)

c)

d)

13. Označ, čím si máme umývať vlasy.

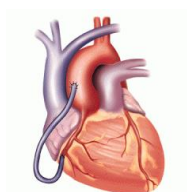

a)

b)

14. Ktorý orgán v ľudskom tele pracuje bez odychu?

a)

b)

15. Do farebných štvorčekov vyber začiatočné písmena zvierat a predmetov.

The puzzle consists of a grid of colored squares. The first row has a blue square, a green square containing the letter 'Y', a blue square, a green square, a blue square, a green square, and a blue square. Above the first three squares is a blue horizontal line with a blue arrow pointing down to the first square. Above the last three squares is a green horizontal line with a green arrow pointing down to the first green square. Below the grid, there are three objects: a red and blue eraser, a red and white tram, and an orange car. Blue arrows point from the eraser to the third square, from the tram to the fifth square, and from the car to the seventh square.

3.1 Test č. 2

Ľudské telo a jeho funkcie

Test č. 2

Meno a priezvisko žiaka:

1. Označ 2 obrázky, na ktorých ide o chorobu.

a)

b)

c)

d)

2. Kto ti pomôže, keď si chorý?

a)

b)

c)

3. Kde hrozí, že sa stane úraz ?

a)

b)

c)

4. Ako predchádzame úrazom na turistike? Vyber vhodnú obuv na turistiku.

a)

b)

c)

5. Ako sa chránime pred úlapom? Označ 1 správnu odpoveď.

a)

b)

c)

6. Označ obrázok, na ktorom je človek po úraze.

a)

b)

c)

7. Vyber dopravnú značku, ktorá označuje lekársku pomoc.

a)

b)

c)

8. Označ, kde je auto rýchlej zdravotnej pomoci.

a)

b)

c)

9. Pomenuj farby na semafore.

10. Kam zavolaš pre prvú pomoc. Správne sú 2 možnosti.

a)

b)

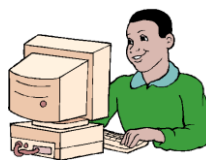

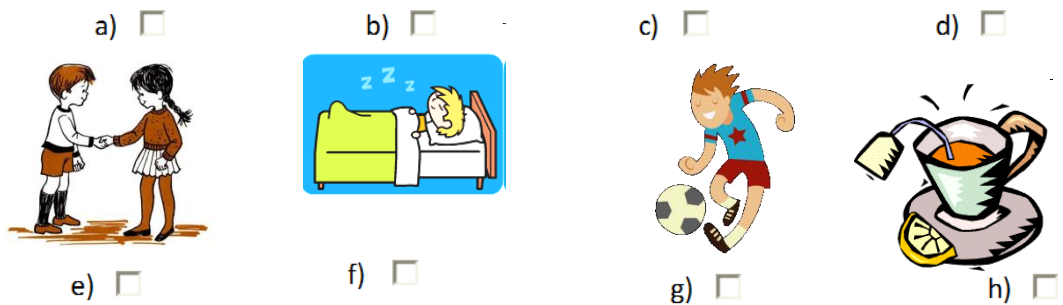
c)

d)

11. Označ, čo musíš robiť, keď máš chrípku. Správne sú 4 možnosti.

12. Označ, kde si vyberieš lieky.

a)

b)

13. Akým má byť označená lekárnička?

a)

b)

c)

14. Jankovi sa vysypali veci z lekárničky a pomiešali. Označ mu 3 veci, ktoré má vložiť späť.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

15. Označ, čo patrí medzi zdravotnícek potreby.

a)

b)

c)

d)

e)

f)

ZÁVER

Na základe dôslednej analýzy ľudského tela a jeho funkcií môžeme konštatovať, že spoločným menovateľom je chápanie zdravia ako: dôležitého predpokladu uskutočňovania životných cieľov, dynamického javu, ktorý je potrebné cieľavedome usmerňovať a ovplyvňovať, mimoriadne dôležitej životnej hodnoty, javu, ktorý má biologickú, psychologickú, sociálnu, kultúrnu a spirituálnu dimenziu, kvality úzko súvisiacej s kvalitou života, javu vyžadujúceho osobnú zodpovednosť človeka s odpovedajúcim podielom komunitných, politických, ekonomických a ekologických činiteľov.

Na podporu zdravia vyhlásila Svetová zdravotnícka organizácia 7. apríl za Deň zdravia.

Našou snahou bolo prostredníctvom tohto učebného zdroja Ľudské telo a jeho funkcie a to v jeho 1. aj v 2. časti, ponúknuť vypracované učebné osnovy a metodický materiál v podobe množstva zozbieraných hier a edukačných aktivít, maľovaniek, rozprávok a príbehov, básničiek a rečovaniiek. Tiež nami vyrobené výučbové prezentácie a vedomostné testy, ktoré sú súčasťou druhej časti tohto učebného zdroja. Učiteľ i žiaci sa tak môžu oprieť o metodologické portfólio učebného zdroja. Výchova k zdraviu tak predstavuje ucelený edukačný model integrujúci najdôležitejšie zložky a to školu, rodinu a odborné inštitúcie v smere systematického utvárania zdravého životného štýlu.

Vo výchovno – vzdelávacom procese je nevyhnutné viesť žiakov k ochrane seba samého a svojho zdravia, poukázať na význam zdravia a viesť ich k systematickému utváraniu zásad zdravého života a následne k starostlivosti o zdravie. Žiak prostredníctvom výchovy k zdraviu vyjadruje vzťah k vlastným cieľom, očakávaným hodnotám a záujmom. Poznanie vlastného tela a jeho funkcií zahrňuje komplexným spôsobom jeho somatické zdravie, psychický stav, úroveň nezávislosti na okolí, sociálne vzťahy, jeho presvedčenie, vieru, a to vo vzťahu k sebe samému, ale aj k svojmu bezprostrednému okoliu.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ZDROJOV

1. Bakošová, Z. 2003. Kvalita života detí v rómskych rodinách. In Empirické poznatky z edukácie rómskych detí. Vplyv rodiny a rola matky vo výchove a vzdelávaní rómskych detí. Spišská Nová Ves: UKF v Nitre, 2003. 54-66 s.
2. Balabánová, H. 2000. Rómske deti v systéme českého základného školství a jejich následní profesionální příprava a uplatnění. In Záškodná, H. a kol. Spoločenské minority a sociální práce. České Budějovice: Zdravotně sociální fakulta JU, 2000. ISBN: 80-7040-408-6
3. Brtková, M. - Uher, I. 2003. Zdravotná výchova a podpora zdravia v súčasnosti. In: Zborník prác z 8.vedeckej konferencie Zdravá škola (ROCEPO). Prešov: MPC v Prešove, 2003. 102 s. ISBN 80-8045-320-9.
4. Daňo, J. 2004. Cesty k vzdelanosti Rómov. Prešov: Grafotlač, 2004. ISBN: 80 8068-281-X
5. Darák, M. 1999 Špecifiká voľnočasových záujmových aktivít rómskych detí. In Voľný čas a záujmové aktivity rómskych detí. Prešov: Grafotlač, 1999.
6. Ďuričková, M. 2000. Edukácia rómskych žiakov. Prešov: Metodické centrum, 2000. ISBN: 80-8045-211-3
7. Edelman, C. 2005. Health promotion throughout the life Span. 6. vyd. St. Louis, Mosby 2005. 238 s.
8. Farkašová, E. 2002. *Špeciálne edukačné potreby a rómske deti*. In Pedagogické spektrum, 2002, roč. 10, č. 9-10, 1-6 s.
9. Fliegel, Ľ. 1992. *Výchova a vzdelávanie rómskych detí v školskom systéme*. In Mann, A. B. (zost.) Neznámi Rómovia. Bratislava: IsterScience press, 1992. 17-27 s.
10. Holčík, J. 2004. Zdraví 21. Výklad základných pojmov. Praha: MZ, 2004.

11. Jandourek, J. 2004. Sociologický slovník. Praha: Portál, 2004. s. 285. ISBN: 80-7178-535-0
12. Kundrátová, B. 1995. *Postavenie rómskych detí v školských a mimoškolských kolektívoch*. In *Vychovávateľ*, ISSN: 0 139-6919, jún 1995. 24 – 25 s.
13. Liba, J. 2004. Škola v integrácii výchovy k zdravému životnému štýlu. In *Medzinárodná konferencia Školy podporujúce zdravie (Zborník príspevkov z konferencie)*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove. 2004. 9 – 17 s. ISBN: 80-8045-360-8.
14. Liba, J. 2007. *Zdravie v kontexte edukácie*. Prešov: PU v Prešove PF, 2007. ISBN: 978-80-8068-539-3
15. Liba, J. 2010. *Výchova k zdraviu*. Prešov: PF PU, 260 s. ISBN: 978-80-888-0070-6
16. Loran, T. – Bjelová, M. 1997. *Otázky výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne a zdravotne rizikových rómskych lokalít: Štúdia*. Bratislava: ŠPÚ, 1997. 48 s.
17. Lucina, M. – Broniš, M. 1997. *Nová koncepcia zdravia. Podpora zdravia*, s. 1., 2., 3.
18. Petrasová, A. 2004. *Postoje učiteľov k rómskej minorite*. In *Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania*. PF UMB, Banská Bystrica. ISBN: 80-8055-905-8
19. Portík, M. 2003. *Determinanty edukácie rómskych žiakov (asistent učiteľa)*. Prešov: PF PU, 2003. ISBN: 80-8068-155-4
20. Porubský, Š. 2004. *Východiská koncepcie prípravy učiteľa a asistenta učiteľa v kontexte kompenzačnej edukácie*. In *Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania. Zborník príspevkov z pracovného seminára*. Tatranská Lomnica 9. - 14. 4. 2003. Banská Bystrica: PF UMB, 2004.

21. Průcha, J. 1995. Multikultúrní výchova. *Teórie-praxe-výzkum*. Praha: ISV nakladatelství, 2001. ISBN: 80-85866-72-2
22. Raynerová, H. 1996. Nenič svoje múdre telo. Banská Bystrica, 1996. Sonus.
23. Sekyt, V. 1998. *Zamyšlení nad zvláštnostmi rómskych dětí vstupujících do školy*. In Šišlová, T. *Výchova k tolerancii a proti rasizmu: sborník*. Praha: Portál, 1998. 156-164 s.
24. Trochtová, I. 2002. *Rozvojový jazykový program pre rómskej deti*. Prešov: Rokus, 2002. ISBN 80-98055-21-4.
25. Turek, I. 2005. *Inovácie v didaktike*. Bratislava: Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave. 2005. ISBN 80-8052-230-8.
26. WORLD HEALTH ORGANIZATION 1981. *Global Strategy for Health for all by year 2000*. Geneva: Health for all Series, WHO, 3 s.
27. Zelina, M. 2001. *Možnosti akcelerácie rómskych žiakov*. In: Zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie Rómskej etnikum v systéme multikultúrnej edukácie. Prešov: PF PU, 2001, 10-21 s. ISBN 80-8068-022-1.
28. Zikmund, V. 2001. *Kvalita života a medicína*. In *Medicínsky monitor*, 2001, č. 1, 4 – 5 s.